

Модул 2014: „Материални лишения”

Регламент (ЕС) № 112/2013 на Комисията представя списъка на целевите второстепенни променливи, свързани с материалните лишения. Модул 2014 включва въпроси, отнасящи се до финансовите затруднения в домакинствата, основните потребности и социалните дейности на отделните респонденти, основните нужди на всички деца в домакинството, както и образователните и развлекателните им потребности.

Основни характеристики на Модул 2014 Материални лишения:

- **Единици на наблюдение:**

Целевите променливи се свързват с три вида единици:

Свързаната с финансовите затруднения променлива се прилага на ниво домакинство и се отнася до домакинството като цяло.

Информацията за основните потребности, развлеченията и социалните дейности, трайните стоки и мобилността се предоставя за всеки настоящ член на домакинството.

Всички потребности за децата се отнасят за всички членове на домакинството на възраст под 16 години, освен двете променливи за образователните потребности, които се отнасят само за посещаващите училище деца. Респондентът на домакинството отговаря на въпросите за всички деца в домакинството като цяло. Ако не могат да бъдат осигурени потребностите дори само на едно дете от домакинството, то това се отнася и за другите деца в домакинството. Възрастта се отнася до възрастта в края на референтния период за дохода.

- **Начин на събиране на данните:**

За променливи, за които се иска информация на ниво домакинство и за всички деца, методът за събиране на данни е индивидуално интервю с респондента на домакинството. За променливи, за които се иска информация от отделните лица, методът за събиране на данни е индивидуално интервю с всички настоящи членове на домакинството на възраст 16 или повече години.

Предвид вида на събираната информация се разрешават само персонални интервюта (по изключение интервюта с упълномощен за целта представител за временно отсъстващи или недееспособни лица).

- **Период на наблюдение:** Референтният период за всички целеви променливи е в момента на интервюта.

- **Целеви променливи**

Модул 2014 съдържа 21 променливи, 1 (HD080), от които се събира на ниво домакинство, 7 променливи (PD020 - PD090) се събират на индивидуално ниво и покриват лицата на възраст над 16 години. Останалите 13 (HD100 - HD240) променливи се събират на ниво домакинство и се отнасят за лицата на възраст под 16 години.

Променливите от модула са както следва:

Финансови затруднения на ниво домакинство

- **HD080 Подмяна на изхабени мебели** – „мебели“ са обекти като маси, столове, бюра, легла, гардероби, шкафове и др., които правят жилището по-удобно и комфортно за

живеене. Тук акцентът е върху финансовата възможност за подмяна на остарели и изхабени мебели, като те могат да бъдат както нови, така и втора употреба.

Основни потребности на индивидуално ниво

- **PD020 Подмяна на износени дрехи с нови (неупотребявани)** – акцентира се върху смяната на стари и износени дрехи с някои нови дрехи. Не е необходимо всички подменени дрехи да са нови, част от тях могат да са и втора употреба. Също така, предвид се взимат износени, а не модно остарели дрехи.
- **PD030 Два чифта обувки по мярка (включително чифт обувки за всички сезони)** – понятието за обувки е широка дефинирано – включва ботуши, сандали и т.н. Обувките за всички сезони, от друга страна, се определят като всекидневни обувки с изключение на сандали и ботуши.

Развлечения и социални дейности на индивидуално ниво

- **PD050 Поне веднъж месечно събиране с приятели/семејството (роднини) за пиене/хранене** – включва срещи в свободното време (след работно време, през почивните дни) с приятели или роднини у дома или в ресторант, заведение и др.
- **PD060 Редовно участие в развлекателна дейност** – за понятието „редовно“ е необходимо съответните занимания да се практикуват поне няколко пъти годишно през свободното време. Развлекателната дейност трябва да се извършва извън дома и в повечето случаи е свързана с финансови разходи напр. за вход и/или пътни такси, за такси за използване на съоръжения / екипировка, за регистрационни и/или членски такси и др.
- **PD070 Изразходване на малка сума ежеседмично за лични нужди** – акцентира се върху възможността лицето свободно да харчи пари, напр. за козметични и фризьорски услуги, за посещение на кина и театри, за закупуване на подаръци и т.н.

Трайни стоки на индивидуално ниво

- **PD080 Интернет връзка в дома за лично ползване** – тук се включва достъпа до интернет у дома независимо дали ще бъде чрез мобилен телефон, лаптоп, настолен компютър, таблет, смартфон или др.

Мобилност на индивидуално ниво

- **PD090 Редовно използване на обществения транспорт** – включва се всекидневното използване на обществен транспорт (автобуси, влакове, трелеи, трамваи и т.н.) в града или за междуградски връзки.

Основни потребности за всички деца в домакинството – следващите променливи се отнасят до всички деца в домакинството под 16 години. Ако не могат да бъдат осигурени потребностите дори само на едно дете от домакинството, то това се отнася и за другите деца в домакинството.

- **HD100 Нови дрехи (неупотребявани)** – Категорията «нови дрехи» се отнася за дрехи, които са износени, а не които вече не са модерни. Акцентът е върху новите дрехи, но някои от тях могат да бъдат и втора употреба.
- **HD110 Два чифта обувки по мярка (включително чифт обувки за всички сезони)** – Обувките трябва да се разбират в широкия смисъл - могат да се включват ботуши, сандали и т.н. в зависимост от климатичните особености, вкл. и за всички сезони (ежедневни обувки).

- **HD120 Плодове и зеленчуци веднъж на ден** – променливата се отнася до осигуряването на пресни плодове и зеленчуци поне веднъж дневно за децата в домакинството. Към пресните плодове и зеленчуци се отнасят и замразените плодове и зеленчуци, но консервираните се изключват
- **HD140 Едно хранене с месо, пиле или риба (или вегетариански еквивалент) поне веднъж на ден**

Образователни и развлекателни потребности за всички деца в домакинството – следващите променливи се отнасят общо за групата от деца под 16 години. Ако не могат да бъдат осигурени потребностите дори само на едно дете от домакинството, то това се отнася и за другите деца в домакинството.

- **HD150 Книги в дома, подходящи за възрастта им** – това са тези книги, които са съобразени с възрастта и нивото на знания на детето. Не се включват учебници и учебни помагала.
- **HD160 Екипировка за развлекателни занимания на открито** – включва случаите, при които е налице поне едно пособие или екипировка за всяко дете в домакинството (колело, ролери, ракети за федербал, за тенис и др.) и когато това пособие или екипировка е пригодно за възрастта и физическото състояние на детето. Не е необходимо на всяко дете да съответства отделно пособие или екипировка, тъй като те могат да бъдат споделяни.
- **HD170 Игри на закрито** – включва случаите, при които е налице поне един вид игра на закрито съобразно възрастта и физическото състояние на детето - образователни игри, табла, шах, компютърни игри и др. не е необходимо всички деца да притежава собствени игри, тъй като те могат да бъдат споделяни.
- **HD180 Редовна развлекателна дейност** – Терминът „редовни занимания” е в зависимост от разглежданата дейност. При отговор "да", се счита, че дейността в свободното време се извършва няколко пъти годишно. Развлекателната дейност трябва да се извършва извън дома и се предполага, че за нея ще бъдат изразходени някакви парични средства. Например за вход и/ или пътни разходи, разходи за покупка (например екипировка, музикален инструмент и др.).
- **HD190 Празнуване при специални поводи** (рождени дни, именни дни, религиозни празници и др.)
- **HD200 Покана на приятели за игра или хапване от време на време** – тук се включват канения на приятели, съученици на децата в домакинството за похапване и/или игри, като по принцип събиранията се правят у дома, но тези, които се правят извън дома също спадат към тях.
- **HD210 Участие в училищни екскурзии и мероприятия, които се заплащат** – взимат се предвид само дейности организирани от училището.
- **HD220 Подходящо място за учене или подготовка на домашната работа** – означава тихо място с достатъчно пространство и светлина. То трябва да бъде у дома, а не някъде другаде, като например в библиотека.
- **HD240 Ходене на почивка извън дома поне за една седмица в годината** – не е задължително всички деца от домакинството да ходят заедно на почивка. Необходимо е всяко дете да прекара поне една седмица (7 дни) годишно далеч от дома си, независимо от контекста (почивка с родители, роднини, приятели и др.)